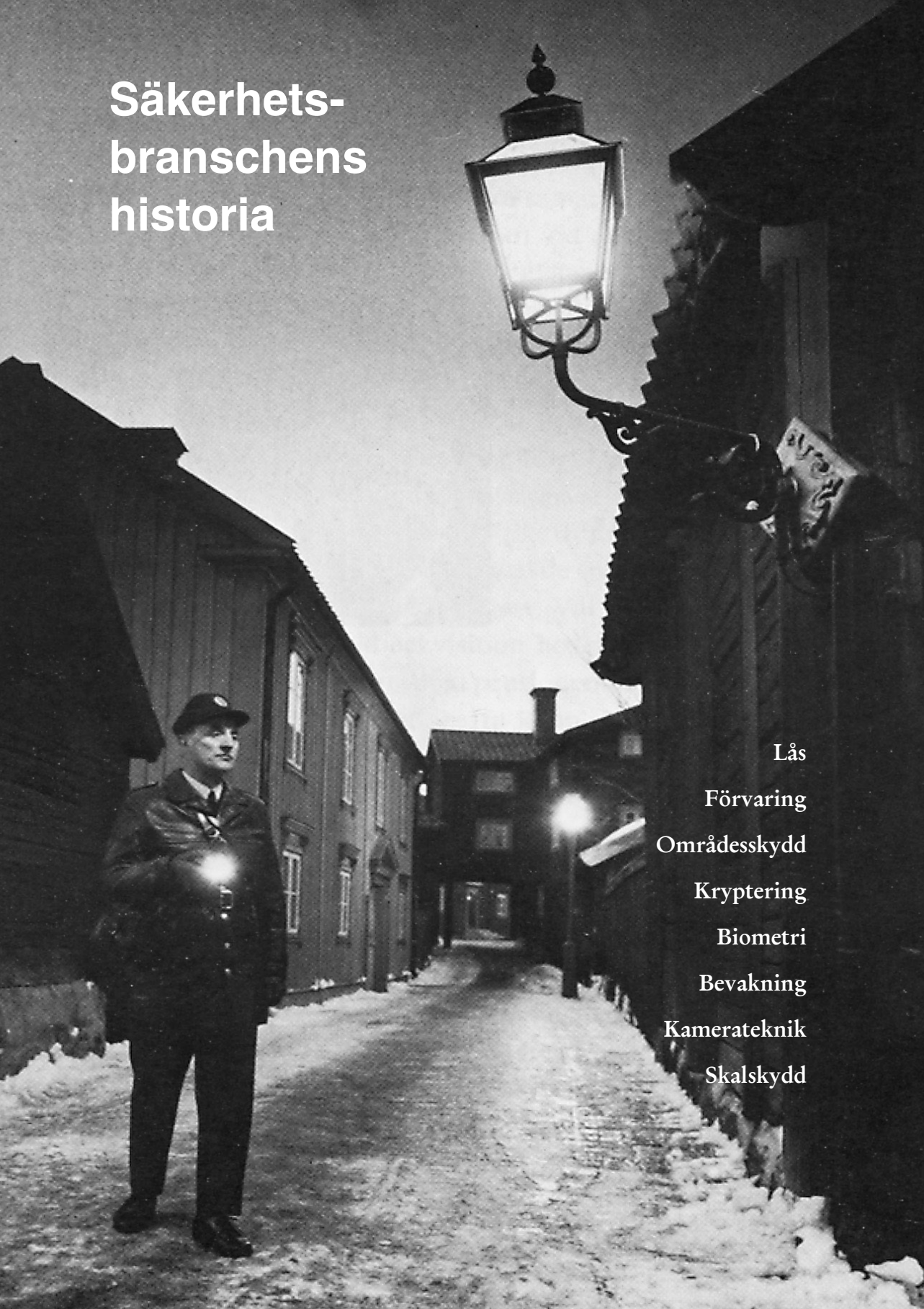

Säkerhets- branschens historia

Lås

Förvaring

Områdesskydd

Kryptering

Biometri

Bevakning

Kamerateknik

Skalskydd

Sverige, ett föregångsland inom säkerhetsbranschen

Sverige är ett litet land med relativt låg brottslighet, men vi har haft flera innovativa entreprenörer, som har utvecklat den svenska säkerhetsbranschen och tagit svensk säkerhetsteknik och svenskt säkerhetstänkande ut i den stora världen.

Lås

De första låsen härstammar från Vendeltiden

På Helgö, som föregick Birka, i Mälaren, smiddes lås redan under Vendeltiden ca 500-800 e.Kr. Där har stora mängder av järnföremål påträffats vid utgrävningar under 1950-talet. Gjutdegler och fragment av formar och järnslag vittnar om att man göt brons och smidde järn, sannolikt för export.

Under vikingatiden stärktes den gifta kvinnans makt, vilket bland annat uttrycktes med nycklarnas hjälp. Hennes nyckelmakt markerades av hustrunycklarna. I Eddan står att nyckelknippan tillhörde kvinnans klädedräkt. De gavs till henne när hon vigdes med sin man "til lasä ok nyklä" (till lås och nycklar). På kvinnans dräkt hängde de blankpolerade bronsnycklarna fullt synliga tillsammans med en liten kniv eller sax.

Än i våra dagar kan av låsscheman utläsas att det finns husmorsnycklar, som öppnar lås i flerfamiljbostädernas allmänna utrymmen (källare, tvättstuga, entréer). Kvinnans makt över nycklar har alltså bestått i många århundraden.

Nedgången för Helgö blev en uppgång för Birka, som låg 10 km därifrån. Att handeln flyttades dit på 800-talet anses bero på att kungen ville öka exporten och på att segeldjupet var större in till Birka än till Helgö. Utöver Birka har nycklar hittats vid utgrävningar på Gotland och i Småland.

Christopher Polhem uppfann i början på 1700-talet polhemslåset, som bland annat tillverkades vid smedjor i Stjarnsund. Låset var lätthanterligt, dyrkfritt och saknade fjädrar. Under 1800-talet tillverkades det på flera platser i landet och det är idag ett eftersökt samlarobjekt.

Den moderna låsindustrin föddes i Eskilstuna

Den 29-årige August Stenman får anses vara grundaren till den moderna svenska låsindustrin genom att han 1881 köpte den Thunellska gångjärnsfabriken i Eskilstuna. August var en pionjär som satsade på massproduktion och långa serier. Genom automatisering och konstruktion av egna specialmaskiner säkerställde han en marknadsledande ställning. August var även en föregångare genom att han anställde kvinnor vilket var mycket ovanligt vid sekelskiftet.

Det var först år 1946 som det första låset med 5-stiftscyliner introducerades. Sedan dess har fler än 150 000 låssystem levererats, innefattande mer än nio miljoner cylindrar. Året därpå – 1947 – startades fabriken i Eskilstuna, först i världen med tillverkningen av 7-stiftscyliner.

Figur: 1-2 Gamla annonser

År 1951 infördes licenstillverkning av ASSA-nycklar för att höja säkerheten och försvåra oönskad kopiering av nycklar. Efter kriget var efterfrågan på låsprodukter stor i Europa. Danska Ruko förvärvades 1952 och är än idag ett systerbolag till ASSA.

ASSA blev 1951 det första företaget i Sverige som införde femdagarsvecka. År 1981 fyllde ASSA 100 år och då introducerades Twinlåset som kombinerade det bästa från de gamla låsen med ny teknologi. Tre år senare kom ASSA 2000, som blev Sveriges mest sålda lås. På 1990-talet lanserades de elektromekaniska låsen Twin Combi och Twintronic.

Securitas köper ASSA och fusioneras med finska ABLOY

År 1988 köpte Securitas ASSA efter att bland annat Telefon AB L M Ericsson tidigare haft funderingar på ett förvärv av låsbolaget i Eskilstuna.

År 1994 bildades ASSA ABLOY – idag ett världsledande företag inom lås- och dörrlösningar. Efter sekelskiftet har ASSA CLIQ utvecklats som en plattform för intelligenta cylindrar. År 2005 slog ASSA AB, Solidlås och Timelox samman sina marknadsavdelningar för att erbjuda kunderna anpassade lösningar under devisen ”Allt från gångjärn till passersystem”.

För ASSA utgör patent och mönsterskydd en del i utvecklingen. ASSA har ett antal licenser av aktiva patent. Ett av huvudskälen är att skapa juridiskt skydd för kunder och användare. Nyckelkontrollen grundas på att ingen utan medgivande av ASSA får kopiera en patenterad nyckel. ASSA-ABLOY-koncernen är världsledande på sitt område med 29 000 anställda och en omsättning på cirka 35 miljarder svenska kronor.

Förvaring

Kassaskåp från Rosengrens

År 1886 grundades den smidesverkstad som senare kom att bli E A Rosengrens Kassaskåpsfabrik i Göteborg. Rosengrens började som en klensmidesverkstad där beslag, lås och regler tillverkades, men även lite mer avancerade produkter såsom decimalvågar och kassaskåp. I slutet på 1890-talet fann de sin nisch inom kassaskåpen och bankfacken och det bekräftades vid Stockholmsutställningen 1897 då Edvin Rosengren fick en guldmedalj för ett av sina salongskassaskåp.

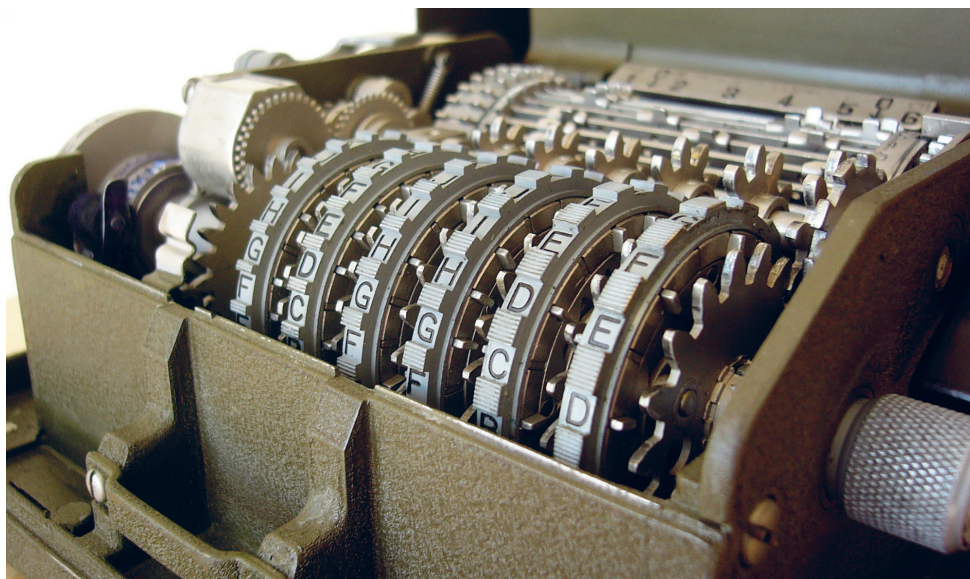
Andra viktiga årtal i Rosengrens historia är 1931 då man började testa värdeskåp mot brand och 1958 då man testade mot inbrott. År 1963 tillverkade Rosengren det första omställbara nyckellåset. Rosengrens förvärvades 1994 av den globala säkerhetskoncernen Gunnebo och är idag ett varumärke som marknadsförs av Gunnebo Nordic AB.

Områdesskydd

Områdesskydd från Gunnebo

Gunnebo Industrier grundades 1764 i Gunnebo utanför Västervik. Där tillverkades spik och kedjor för sjöfartsindustrin. År 1994 köpte Gunnebo E A Rosengrens AB i Göteborg, som tillverkade säkra förvaringsskåp. Efter ytterligare ett 40-tal företagsförvärv knoppades den gamla tillverkningen i Gunnebo Industrier av och Gunnebo AB satsade helt på säkerhetsprodukter. I produktportföljen finns idag säker förvaring, områdesskydd, tillträdeskontroll och lösningar för kontanthantering.

Gunnebo nådde 2005 en omsättning på sju miljarder kronor och hade då 6 000 anställda i ett 30-tal länder.

Figur: 1-3 Hagelin CX-52

Kryptering

Boris Hagelin utbildar sig till ingenjör

Boris Hagelin föddes 1892 i ryska Hadschikent med en svensk fader, som lät honom ta en svensk ingenjörsexamen i mekanik 1914. Fadern arbetade i Nobel-företagens oljeindustri i Baku. Boris blev senare tillfrågad om han ville flytta till Sverige och leda ett litet innovativt företag, AB Cryptograph, som tillverkade krypteringsmaskiner. Dessa ersatte handchiffren i korrespondens inom utrikesförvaltningarna. De var mekaniska, snabbare och enklare att hantera än de manuella chiffren. AB Cryptograph gick senare i konkurs men ombildades under namnet AB Cryptoteknik på 1930-talet.

Den svenska generalstaben kontaktade 1925 Hagelin med en beställning på en kryptomaskin som skulle vara säkrare än den tyska Enigma. Kryptomaskinen fick namnet B-21 och såldes även till en rad andra länder. Det var den första maskinen med stifthjul, en teknik som kom att användas av flera av efterföljarna.

År 1934 efterfrågade Frankrike en kryptomaskin som kunde skriva. Hagelin kunde lösa problemet och fick idén från dåtida kassaregister som både kalkylerade och skrev kvitton. Den nya maskinen fick 25 tangenter som matchades mot en algoritmisk kryptering.

År 1940 startade Hagelin industriell tillverkning av kryptomaskiner i Gävle. Det svenska försvaret upphandlade på 1950-, 1960- och 1970-talen både maskinella krypteringsmaskiner typ MGB, MGC och MGD. MGD kan liknas vid en skrivmaskin som maskinellt krypterade den text som skrevs in. Den ersatte det mycket säkra men krångliga handchiffret. Det sägs att det var tack vare Hage-

lins maskiner som de allierade knäckte de tyska chiffrerade meddelandena under ökenkriget, då Rommel besegrades 1942 vid El Alamein av fältmarskalk Montgomery. Därefter har ytterligare förbättringar gjorts och tillverkningen med inledningsvis svensk företagsledning har flyttats till Zug i Schweiz.

Nu är kryptering helt baserad på informationsteknik (IT) och erbjuder långt säkrare kryptering för brandväggar, lösenord och annan känslig information som lagras och kommuniceras digitalt.

Polytrust AB var ett svenskt företag som grundades på 1990-talet och utvecklade krypteringslösningar inom filkryptering. Efter flera års utveckling var deras unika produkt Polytrust C4 klar. Det som gjorde produkten unik var att krypteringen låg som ett filter mellan hårddisken och applikationen på samma nivå som ett antivirusprogram, där programvaran krypterade och dekrypterade filer i bakgrunden. Nästan alla andra befintliga filkrypteringslösningar skapade krypterade bibliotek. I början av 2000-talet fanns det bara två konkurrenter i världen, som hade samma idé, men de hade fortfarande problem som Polytrust redan hade löst. En av konkurrenterna inledde spionage mot Polytrust, för att ta reda på hur Polytrust hade löst problemet. Men spionaget upptäcktes och avslöjades av säkerhetskonsulten Klas Nilsson innan några företagshemligheter hade röjts. Senare köptes Polytrust av ett amerikanskt antivirusföretag.

Biometri

Sven A Eriksson och Olle Rispling pionjärer på fingeravtrycksregistrering

Kriminalteknikerna Sven A Eriksson och Olle Rispling blev under 1950-talet upphovsmän till ett system för registrering av fingeravtryck som gjorde dessa sökbara långt innan den datoriserade informationsteknologin underlättade sökning i stora informationsvolymmer. Det blev tack vare detta pionjärbete möjligt att lättare kombinera fingeravtryck på brottsplatser med de avtryck som var registrerade i fingeravtrycksregistret. Fingeravtryck har länge varit ett tekniskt bevismedel i brottmål. År 2004 introducerade Microsoft en fingeravtrycksläsare som bland annat kan användas för inloggning på persondatorer.

Fingerprint Cards AB med huvudkontor i Göteborg utvecklar, tillverkar och marknadsför utrustning för biometrisk verifiering av fingeravtryck. Det är ett av de snabbast växande företagen inom sin bransch med en omsättning på 50 miljoner kronor. Deras produkter används på IT-säkerhetsområdet och för tillträdesskydd.

Figur: 1-5 Historia 1910

Bevakning

"Phille" byggde en världsomspännande bevakningsverksamhet

Det som idag är G4S och Securitas är i grunden ett verk byggt av köpenhamnaren Erik Philip-Sørensen, född 1909. Erik, eller Phille som han kom att kallas, tog realexamen 1926 och valde då mellan att bli skådespelare eller journalist. Genom faderns övertalning blev det dock handelsskola och senare manufaktur-lära i Silkeborg. Efter en tid som resande i bijouterier tog han 1931 arbete som väktare i Odense. Det var då han fick "bevakning på hjärnan" och fann att ju fler uppdrag man fick inom området ju bättre blev lönsamheten. Då kunde han ge sina medarbetare bättre betalt och komma att uppskattas av fackföreningarna. Phille blev sannolikt den förste företagsledare som sade Du till alla sina anställda.

De Forenede Vagtselskabers företagspolitik var på den tiden att starta små vaktbolag i de danska provinsstäderna. Phille befordrades efter ett par år till assistent och inspektör. År 1934 tog han båten till Helsingborg för att överta och ombilda Helsingborgs Nattvakt, ett litet bevakningsföretag med tre väktare och en kontraktsportfölj värd 534 kronor i månaden. Ett år senare ändrades namnet till Förenade Svenska Vakt (FSV). Då hade rörelsen fått fotfäste både i Halmstad och i Malmö. Phille valde från början att liera sig med polisen och fick gehör då bevakningen ansågs komplettera polisverksamheten. Snart hade han expanderat till Linköping och Jönköping. Mitt under andra världskriget hade FSV startat en avdelning i Stockholm och blivit rikstäckande. Då hade Phille även förvärvat det äldsta svenska vaktbolaget, Garanti & Nattvaktsbolaget i Göteborg, som började sin verksamhet 1904.

Ordet "Garanti" i bolagsnamnet syftade på att man också tillhandahöll försäkringar, främst mot inbrott. Uppdragen bestod mest i att öppna och låsa dörrar till fastigheter samt tända och släcka trappljusen. Bevakning av industrier i egentlig mening var mer ovanligt. Bolaget hade dock en del uppdrag för Vin & Spritcentralen samt Tobaksmonopolet. År 1943 fick vaktbolaget i Göteborg ta över den yttre bevakningen av sabotagekänsliga industrier under den tid då arbete inte pågick.

Svensk Nattvakt i Stockholm grundades i augusti 1910 av den holländske officeren Joseph Rippe. Han hade då med framgång varit direktör bland annat i ett vaktbolag i Antwerpen och i Köln. Erik Philip-Sørensen sökte tidigt samarbete med Svensk Nattvakt men blev avvisad. Det dröjde ända fram till 1961 innan Svensk Nattvakt kom att ingå i vad som var på väg att utvecklas till Securitas-koncernen. Phille hade dessförinnan startat Städernas Vakt, som 1943 inledde ett samarbete med L M Ericsson på larmområdet. Det var i Södra Kungstornet som landets första centrallarmstation byggdes av L M Ericsson men som betjänades av operatörer från Städernas Vakt fram till 1954. I mitten på 1950-talet hade Städernas Vakt blivit störst i landet.

Den internationella expansionen inleddes 1951 i England med *Factory Guard System Ltd.* Redan från starten utfördes värdetransporter – *Cash-in-transit Service*. Lönerna i England utbetalades fortfarande kontant i motsats till i Sverige där man redan hade övergått till checkar.

Philles två söner, Jörgen och Sven, fick lära sig bevakning från grunden och praktiserade som väktare i olika länder. År 1961 fick Jörgen 50 000 kr av sin far för att starta ett bevakningsbolag i Belgien: *Société de Surveillance et Sécurité*. Från Belgien fortsatte Jörgen sedan att expandera i Luxemburg, Italien och Portugal. År 1964 aktiverade han det slumrande brittiska bolaget. År 1978 hade Group 4, som de brittiska företagen kom att kallas, nått en omsättning på motsvarande 230 miljoner kronor med 5 000 anställda. Epoken Phille avslutades 1975 då Jörgen och den yngre brodern Sven köpte hela koncernen av fadern. Jörgen kom att ta kommandot över verksamheten utanför Sverige och Sven fick ansvaret för den svenska verksamheten.

Investment AB Latour blir ny ägare till svenska Securitas

Medan den äldste brodern Jörgen Philip-Sørensen byggde vidare internationellt på Group 4 sålde den yngre Sven Philip-Sørensen den svenska delen till Cardo och Skrinet. År 1984 blev dock Latour med Gustaf Douglas ny ägare. Jacob Engellau, son till Volvochefen Gunnar Engellau, var VD en tid, innan Melker Schörling gjorde sitt intåg. Paret Douglas-Schörling startade 1989 en ny internationell expansion genom förvärv av securitasbolagen som tillhörde Group 4 i Norge, Danmark och Portugal. År 1993 introducerades Securitas på Stockholms Fondbörs. Med nytt kapital togs 1999 klivet över Atlanten med förvärv av Pinkerton. Arkitekten bakom de branschstrategiska framgångarna var Thomas

Berglund, som 1984 lärde sig att förpacka bevakningstjänsterna så att de passade efterfrågan på marknaden. Det var standardiserade McDonalds-koncept för de många små uppdragen och à la carte modell Operakällaren med en mångfaldig meny för de stora företagen.

Securitas logotyp med de tre röda prickarna är också Philles verk från 1972. De står för Ärlighet, Vaksamhet och Hjälpksamhet. Arvet efter Erik Philip-Sørensen har blivit en välkänd symbol över hela världen och ett starkt varumärke.

År 2011 omsatte Securitaskoncernen 64 miljarder kronor med ett rörelseresultat på 3,3 miljarder kronor och sysselsätter mer än 300 000 personer i 51 länder.

ABAB

Efter ett riksdagsbeslut 1964 grundades det statliga Allmänna Bevakningsaktiebolaget (ABAB). Syftet med ABAB var att bevaka militära anläggningar och vissa myndigheter. ABAB hade monopol på militär bevakning sedan 1965 och började även konkurrera på den öppna marknaden med andra företag. År 1992 omprofilerades ABAB till Partena Security. År 1993 köpte Partena Svensk Säkerhets Service (SSS). År 1996 förvärvas Partena Security av Falck.

Jörgen Philip-Sørensen blev med Group 4 och nya förvärv allra störst

Båda sönerna Jörgen och Sven förlorade aldrig sina danska rötter. Arvet efter fadern förblev starkt. Från huvudkontoret i idylliska Cotswolds i England byggde Jörgen vidare. I *Farncombe House* med 400-åriga traditioner, dit Jörgen flyttade 1964 med sin danska fru Ingrid, inrymde *Group 4 Total Security* sitt huvudkontor och ett utbildningscentrum. Group 4:s rötter går genom förvärvet av danska Falck år 2000 tillbaka till 1901, då Marius Hogrefe startade Fredriksbergs Nattevagt i Köpenhamn. År 1935 grundades *Night Watch Services*, senare *Night Guards*, med fyra väktare som patrullerade på cykel.

Från 1951 fram till 1989 knöts allt närmare band mellan *Group 4* och *Securicor*. Under 1990-talet startar *Group 4* bolag i Ungern, Belgien, Österrike, Turkiet och Kanada. Förvärvet i Kanada gjordes efter att Jörgen Philip-Sørensen sålt sina 30 procent av svenska Securitas. Parallellt med *Group 4* gjorde Securicor och danska Falck förvärv i flera länder. 2004 slogs *Group 4* och Securicor samman till *Group 4 Securicor* och introduceras på *London Stock Exchange*. Året innan hade Falck A/S räddningstjänst knoppats av från *Group 4* och gått in på börsen i Köpenhamn.

År 2006 överlämnade Jörgen den direkta ledningen för gruppen till Alf Duch-Pedersen och blev *Non-Executive Chairman*. Under sin tid åstadkom Jörgen inte endast en internationell expansion utan även en betydande diversifiering av "vaktbolaget" med introduktion av tjänster för drift av fängelser, minröjning och andra specialuppdrag för regeringar i USA med flera länder. Hans livsverk *Group 4 Total Security* växte till världens största säkerhetskoncern.

Kamerateknik

Värmekameror från FLIR

FLIR grundades 1978 och utvecklar värmekameror och de första produkterna installerades i fordon för energibesiktningar. De utökade sedan sitt sortiment med stabiliserade värmekameror för brottsbekämpning från flygplan, radiometriutrustning för övervakning av industriella system och IR-kameror för sök och räddning. Idag används dessa produkter inom en mängd olika områden, privat, kommersiellt och av staten för brottsbekämpning och militära ändamål.

Nätverksskameror från AXIS

Martin Gren och Mikael Karlsson startade företaget Gren & Karlsson Firmware i början av 1980-talet och erbjöd konsulttjänster till den svenska IT-branschen. 1984 träffade de Keith Bloodworth och de tre entreprenörerna grundade AXIS Communications. Den första produkten var en skrivarserver för anslutning av PC skrivare till IBM stordator 3270 nätverk och senare till AS/400 minidatorer.

Under första hälften av 1990-talet blev internet och TCP/IP kommersiellt användbara. AXIS var en pionjär inom nätverksteknik och insåg att detta skulle komma att användas i en betydligt större skala. AXIS växte i snabb takt med skrivarservrar för IP-nät. År 1996 lanserade AXIS världens första nätverksskamera, som hette AXIS 200 och utvecklades av Martin Gren och Carl-Axel Alm. Kameran hade en inbyggd webbserver, vilket gjorde att video kunde ses på distans med en vanlig webbläsare. År 1998 lanserades den första videokodaren, som gjorde att nätverksskameror och analoga CCTV-system kunde integreras i samma system.

AXIS börsnoterades år 2000 och lade snart fokus på nätverksbaserad video och nätverksutskrift. På säkerhetsmarknaden är AXIS en stark drivkraft i övergången från analoga till digitala system, en process som fortfarande pågår.

Skalskydd

Säkerhetsdörrar från Daloc

Entreprenören John W Johansson började tillverka kassaskåp och branddörrar 1942 i en mekanisk verkstad i Lidköping. 1943 bildade John Johansson och hans nya kompanjon Hans Dahlstedt Industriaktiebolaget Dahlstedt & Johansson. De flyttade tillverkningen till Hasslerör utanför Mariestad. Dahlstedt ersattes inom kort av Johns bror Einar. De lokala byggarna fick snabbt förtroende för bröderna och försäljningen av branddörrar ökade efter hand. Efter andra världskriget tilltog nybyggnationen och myndigheterna skärpte kraven på brandskydd vilket gynnade branddörrstillverkningen. I mitten av 1950-talet hade efterfrågan ökat och behovet av större lokaler medförde att man byggde en ny fabrik i Töreboda. Framgångarna berodde främst på byggboomen och det kalla kriget, eftersom de även tillverkade utrustning för skyddsrum. År 1974 började de sälja dörrar i

Danmark. Vid branschmässan Skydd 87 lanserades säkerhetsdörrar för ombo-nade miljöer såsom lägenheter, skolor och sjukhus. År 1988 bytte familjeföreta-get namn till Daloc och är idag ett exempel på ett framgångsrikt svenskt företag inom säkerhetsbranschen.

Larmglas från Alstermo

Leif Svensson vd för Designglas larm började 1990 intressera sig för att utveckla olika idéer för att förbättra inbrottsskyddet i fastigheter. Leif utvecklade och patenterade ett speciellt larmglas i kombination med ett inbrottsskyddande glas på insidan. År 2006 fick Leif ta emot Hans Wermdalens Säkerhetsstipendium av SWESEC.

Ett säkerhetsarv värt att förvalta och utveckla

I dagens hårda affärsklimat gäller det att uppnå budget och prestera kvartalsrap-porter som tillfredsställer aktieägare och den så kallade marknaden. Men det gäller också att ha en längre framförhållning som på sikt säkerställer och helst ökar uppnådda marknadsandelar. Forskning och utveckling ska inrikta verksam-heten så att den möter efterfrågan på skydd och säkerhet även på längre sikt. Till viss del kan det ske inom respektive företag. På många områden bidrar även organisationer och myndigheter till sådan forskning och utveckling. Inom den europeiska unionen har ett program tagits fram för forskning och innovation på säkerhetsområdet som ska bli genomfört under en 15-årsperiod. Här förut-skickas stora investeringar för att bland annat säkerhetsindustrin ska hålla jämn takt med utvecklingen. Tillsammans med det svenska säkerhetsarvet är detta en stor utmaning för de svenska säkerhetsföretagen och dess branschorganisationer.

Litteraturförteckning

- ASSA. (u.d.). Historia. Hämtat från ASSA ABLOY: <http://www.assa.se/sv/site/assa/Om-ASSA/I-korthet/> den 06 april 2012
- AXIS. (u.d.). History of Axis Communications. Hämtat från Axis Communications: <http://www.axis.com/corporate/about/history.htm> den 10 april 2012
- FLIR. (u.d.). Company Overview. Hämtat från FLIR Systems: <http://www.flir.com/aboutflir/> den 10 april 2012
- Daloc AB. (2010). Dalocs historia. Hämtat från Daloc AB: <http://www.daloc.se/om-daloc/dalocs-historia.html> den 10 mars 2013
- DesignGlas Larm AB. (u.d.). Media skriver. Hämtat från DesignGlas Larm AB: <http://www.larmfonster.nu> den 10 mars 2013
- G4S. (u.d.). Historia. Hämtat från G4S: <http://www.g4s.se/sv-se/Om%20oss/Historia/> den 06 april 2012
- Gunnebo. (u.d.). Historia. Hämtat från Gunnebo: <http://www.gunnebo.com/se/aboutus/history/Pages/default.aspx> den 06 april 2012
- Gunnebo Nordic AB. (u.d.). Historia. Hämtat från Rosengrens: <http://www.rosengrens.com/se/about/history/Pages/default.aspx> den 13 mars 2013
- Securitas. (u.d.). Vår historia. Hämtat från Securitas: <http://www.securitas.com/sv/Om-Securitas/Var-historia/> den 06 april 2012

Bildförteckning

- 1-1 Historia 1967, bild från Securitas AB
- 1-2 Gamla annonser, bild från ASSA AB
- 1-3 Hagelin CX-52, Mark J. Blair, NF6X
- 1-4 Fingeravtryck
- 1-5 Historia 1910, bild från Securitas AB

